

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **PhDr. H. P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2015, čj. 6 A 160/2015 – 40,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2015, čj. 6 A 160/2015 – 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :**I. Vymezení věci**

[1] Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodnutím ze dne 19. 5. 2015 odmítl žádost žalobkyně o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání k žalovanému. Žalobou podanou u městského soudu se poté domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřovala v tom, že v zákonné lhůtě nerozhodl o jejím odvolání. S žalobou spojila také žádost o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud žalobkyni osvobození od soudních poplatků v záhlaví uvedeným usnesením nepřiznal. Vzal přitom v úvahu, že předmětem řízení byla žádost žalobkyně o poskytnutí informace ze spisu v řízení o její žalobě vedeném pod sp. zn. 10 C 109/2014, tedy v řízení, jehož byla účastníkem. Podle soudu se lze rovněž oprávněně domnívat, že vzhledem k velkému množství žalob žalobkyně vedených u městského soudu již není smyslem řízení a jednotlivých návrhů ochrana jejich práv, ale postupně se jím stává samotné vedení sporu.

[3] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodu jeho nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního

řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení. Městský soud podle stěžovatelky nesprávně aplikoval „izolovanou“ větu § 36 odst. 3 s. ř. s. „*Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody*“. Uvedené ustanovení neuvádí, že by tyto závažné důvody měly spočívat v něčem jiném, než v majetkových poměrech. Soud se vůbec nezabýval zákonem presumovanou okolností osvobození od soudních poplatků „z části“, neboť stanovená podmínka výjimečnosti je vázána pouze na osvobození úplné (zcela). Podle stěžovatelky senát nerozhodoval nestranně, protože jeho záměrem je regulovat počet žalob jemu napadlých znemožněním projednání těchto žalob z důvodu nezaplacení soudního poplatku. Zcela nerozhodná je podle stěžovatelky obecná úvaha soudu o počtu žalob, neboť takovou paušální úvahu bez vazby na konkrétní řízení Nejvyšší správní soud již v minulosti odmítl. Stěžovatelka zdůraznila, že vzala svou žalobu zpět pro pozdější chování žalovaného a řízení tudíž mělo být z tohoto důvodu zastaveno. Soud se naopak snažil o zastavení řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou projednatelnosti kasační stížnosti. Stěžovatelka nezaplatila současně s podáním kasační stížnosti soudní poplatek ani není v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem a rovněž neprokázala, že by sama měla vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). V daném typu řízení však může Nejvyšší správní soud přikročit k meritornímu přezkumu i přes tento procesní nedostatek. Pokud je totiž cílem nyní posuzované kasační stížnosti přezkoumání rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudního poplatku, pak by se trváním na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost a povinném zastoupení jen řetězil problém, jenž má být rozhodnutím o této kasační stížnosti vyřešen (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19).

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Ze spisu městského soudu vyplývají následující skutečnosti. Žaloba stěžovatelky na ochranu proti nečinnosti žalovaného a žádost o osvobození od soudního poplatku byla městskému soudu doručena dne 17. 8. 2015. Dne 6. 10. 2015 stěžovatelka zaslala soudu zpětvzetí žaloby, které odůvodnila tím, že žalovaný již konal a odstranil tak svou nečinnost. Až poté, dne 24. 11. 2015, vydal městský soud nyní napadené usnesení, kterým stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[7] Podle § 47 písm. a) s. ř. s. soud usnesením řízení zastaví, vzal-li návrhovatel svůj návrh zpět. Městský soud tedy nepostupoval v souladu se zákonem, pokud na zpětvzetí žaloby nijak nereagoval, tedy nezastavil řízení, a namísto toho rozhodoval o osvobození od soudních poplatků.

[8] Pokud jde o důvody neosvobození stěžovatelky od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud připomíná, že dle § 36 odst. 3 s. ř. s. „*[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne*“.

[9] Stěžovatelce lze přisvědčit v tom, že se městský soud měl za účelem posouzení naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků zabývat jejími majetkovými poměry. To by nemusel činit v případě, kdy by dospěl k závěru, že její návrh zjevně nemůže být úspěšný, což však městský soud nekonstatoval. Nejvyšší správní soud se nadto domnívá, že v daném případě se o zjevně neúspěšný návrh nejednalo. Neobstojí ani argumentace soudu, podle které je namíste stěžovatelku neosvobodit od soudních poplatků z důvodu, že podává u městského soudu velké množství žalob, jejichž smyslem se postupně stává samotné vedení sporů. Tuto skutečnost totiž městský soud nijak konkrétně nedoložil ani nespécifikoval. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu lze nemajetnému účastníku nepřiznat osvobození od soudních poplatků s ohledem na povahu sporů, které vede, pouze ve výjimečných případech (viz např. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011 – 66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Že by se nyní o takový výjimečný případ jednalo, však městský soud nevysvětlil.

III. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[10] Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první, část věty před středníkem s. ř. s.); v něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[11] Městský soud posléze v rozhodnutí o návrhu ve věci samé rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. ledna 2016

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu